

stvarni kreativni potencijali kojima raspolaže. Barbanska manifestacija *Kanat, svirka i ples naših najmlajih* (...) moći će nastaviti s realizacijom ne samo lijepih, već i nadasve značajnih programa, posvećenih kantu, svirci i plesu mladih Istre i Hrvatskog primorja. Katedra Opatija, (...) katedre Cresa i Lošinja, Novog Vinodolskog, Poreča, Pazina, Buzeta i Pule - svaka u svojoj domeni podjednako značajne - imaju definirane svoje programe. (...). Naime, katedra u Poreču oko manifestacije "Naš kanat je lip" okuplja zborove, u Buzetu se oko kolokvija *Buzetski dani* okuplja znanstveni i stručan svijet, u Opatiji se istražuje zavičajni liburnijski prostor, u Pazinu se preko znanstvenog skupa *Pazinski memorijal* revalorizira povijest Istre i susjednih područja u 19. i 20. stoljeću, bogate su i višeslojne djelatnosti katedara u Lošnju, Novom Vinodolskom i Puli. Dalje mr. Derossi kaže: "Na iskustvu dviju namlajih katedri - Istarske književne kolonije 'Grozđ' i Internacionalnog centra antropologije u Motovunu - koje su startale sa suvremeno koncipiranim programima i nešto drugačijim oblicima rada (...), otvaraju se nove mogućnosti angažiranja Čakavskog sabora na istraživanju dosad zapostavljenih oblika života i odnosa u Istri. Misli se na potrebu suvremenih načina valoriziranja društvenog, gospodarskog i kulturnog preobražaja Istre, suživota u plurinacionalnim prostorima, razvoja informatičkog sustava i ostalih oblika suvremenih komunikacija, itd. Od novih katedra koje bi trebale proraditi u idućem razdoblju, ističem posebno značenje i one koja bi se bavila izuzetno bogatom sakralnom baštinom Istre i susjednih područja" - završava svoja razmišljanja mr. Derossi o budućem radu Čakavskog sabora. Čakavski sabor vodile su kao predsjednici takve snažne ličnosti kao što su to akademik, književnik i potpredsjednik Hrvatskog sabora Mirko Božić, potpredsjednik Hrvatske (prije: Jugoslavenske) akademije znanosti i umjetnosti prof. dr. Andre Mohorovičić, direktor Nacionalne i sveučilišne biblioteke u Zagrebu prof. Veselko Velčić, predsjednica Predsjedništva SR Hrvatske mr. Ema Derossi - Bjelajac, a, nadasve, neprežaljeni Zvane Črnja, književnik, polihistor, historiograf, izvanredni član JAZU kao glavni tajnik te, potom, kao prvi i jedini dosad izabrani počasni predsjednik. Sada Saboru predstoji proširenje djelatnosti, naravno, u duhu intencija njegova osnivača i drugih pregalaca na tome poslu (nedavno je kao nova - etnološka i glazbeno-folklorna katedra - u rad Sabora uključeno veoma veliko i plodno Kulturno-umjetničko društvo *Ivan Matetić Ronjgov* iz Ronjgi u Kastavščini kod Rijeke). A sve to s ciljem da se čakavski svijet Istre i Kvarnerskog primorja, ali i šire (neko vrijeme je Čakavski sabor djelovao i na području Dalmacije), što bolje i što brže inkorporira u kretanja matice-Hrvatske.

Osobito je to važno u ovo političko i ekonomsko ne-vrijeme, kada, npr., neofašisti i drugi u Italiji otvoreno

traže od vlade te apeninske zemlje da iskoriste neprilike u Jugoslaviji te opet okupira Istru (i Dalmaciju), te kada se i iz nekih drugih krajeva Jugoslavije u raspadanju posize za tom jednom od dvije (uz Dalmaciju) kolijevke hrvatsva. U odbrani prava na osebjnost, na opstojnost vjekovnih kvaliteta jednoga naroda, Čakavski će sabor i dalje biti na braniku prava hrvatskog naroda Istre, u borbi za časni suživot s drugim narodnostima, za još bolju kvalitetu življenja na kulturnom području.

Napomena: Dr. Petar Strčić, arhivski savjetnik i upravitelj Arhiva Hrvatske (prije: Jugoslavenske) akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu, od 19. siječnja 1991. god. novi je predsjednik Čakavskog sabora koji ima sjedište u Puli. Zajedno s potpredsjednikom Sabora Armandom Debeljuhom i tajnikom Aldom Klimanom nedavno je posjetio Kopar i ovdje za članove Kluba "Istra" i Zgodovinskog društva za južno Primorsko govorio o razvoju i djelatnosti Čakavskog sabora; tom prigodom predstavljeno je koparskoj javnosti deseto kolo (u šest knjiga) biblioteke "Istra kroz stoljeća".

Mr. Božo Jakovljević

NOVOSTI S PODROČJA KULTURE NA BUZETSKEM.

Razdobje od početka 1990. do sredine 1991. leta je bilo na Buzetskem bogato s kulturnim dogodkima. Dosežene rezultate bomo zapisali glede na nekatera područja.

Zaštita kulturnih spomenika.

Nadaljevali smo većletno sanaciju mestnega jedra v Buzetu in začeli obnavljati grajske zidove v Roču. V starem mestu Buzeta smo postavili podrte, toda sanirane poškodovane vzhodne grajske zidove, ki jih je načel zob časa. Nadaljevali smo sanacijo severnih grajskih zidov. Podzidali smo ogrožene stene pod temelje in na območju cerkve sv. Jurija.

Pripravljamo elaborat za zidanje vetrobranskega zidu, ki se je pred petnajstimi leti porušil. Veliko smo naredili pri urejanju grajske fasade, zlasti pri sanaciji klasicistične palače. Pokrit je središčni del palače in pobarvana celotna fasada. Zaključena je tudi sanacija I. etape grajskih zidov Roča od Malih vrat do vhoda v mesto z vzdne strani.

V tem (1991.) letu bomo nadaljevali II. in III. etapo oziroma sanacijo zida do Velikih vrat. Načrtujemo tudi obnovo Velikih vrat in postavitev nove strehe na cerkvi sv. Hieronima (sv. Jeronima) v Humu. Z zaščitnimi deli na temeljih in zidovih okrog cerkve sv. Jurija v Buzetu bomo zavarovali kulturni spomenik, katerega notranjost je opremljena z dragocenimi slikami. Prostor bomo urečili za razstavo dela sakralnih spomenikov, ki so v posebnih cerkvah na območju občine še nezavarovani. Cerkev sv. Janeza Krstnika (Ivana Krstitelja) v Sv. Ivanu je

bila temeljito obnovljena 1990. leta, prav tako tudi cerkev sv. Kozme in Damjana (sv. Kuzme in Damjana) v Senju. V Roču smo prekrili cerkvi sv. Antona (sv. Antuna) in sv. Roka, v Ročkem Polju pa lopico cerkve sv. Roka.

V 1991. letu smo temeljito obnovili cerkev sv. Helene (sv. Jelene) v Selcah. Začeli smo obnavljati cerkvi sv. Helene v Gornji Vugli in sv. Petra v Dolnji Vugli. Sanirali bomo zvonik in zvon cerkve sv. Trojice (sv. Trojstva) v Brestu. Od premičnih kulturnih spomenikov smo konzervirali Razpetje iz Lanišča (XIV. stol.). Po originalu bodo strokovnjaki izdelali kopijo tega kipa.

Natančno smo pregledali inventar cerkve sv. Jurija v Buzetu. Umetnine bomo valorizirali na osnovi ugotovljenega stanja in ohranjenosti, nato pa pripravili elaborat za restavratorska dela. Odbor za revitalizacijo zgodovinskih jeder se bo sestel meseca junija tega leta, skupaj z župniki Buzetščine; obravnaval bo temo Stanje sakralnih kulturnih spomenikov in program sanacije ogroženih spomenikov.

Spominske plošče v letu 1990

V mesecu marcu je bila vzdana na zadnji zid Občinskega sodišča (kapitanove hiše) v Buzetu nova kamnita plošča na tistem mestu, kjer je bila poprej uničena plošča z napisom o tajni prijavi proti pridelovalcem tobaka. Obnovljeni sta bili opustošeni kamniti plošči - ena v Vrhu, druga v Humu, hapidarij v Brnobičih pa je dobil novo glagolsko ploščo. Vse tri plošče je izdelal dr. Branko Fučić.

Ob proslavljanju 100. obletnice prve Hrvatske čitalnice v Buzetu je Narodno vseučilišče "A. Vivoda" odkrilo 23. nov. 1990 spominsko ploščo na zgradbi, kjer je bila odprta čitalnica. Na rojstni hiši prof. Josipa Ribarića v Vodicaх je bila odkrita spominska plošča 15. dec. 1990 v počastitev 110. obletnice rojstva tega znanega hrvaškega prosvetnega in kulturnega delavca, prvega raziskovalca istrskih ljudskih govorov in zbiralca pesmi tega kraja.

Založniška dejavnost

V letu 1990 so bile v Buzetu objavljene tri knjige: Buzetska zbornika, 14. in 15. knjiga, in knjiga pesmi "Srhi" Vladimira Pernića. V 14. knjigi Buzetskega zbornika so objavljeni referati z znanstvenega srečanja v Zagrebu, ki je bilo posvečeno Dragovanu Šepiću, rojenem l. 1907 v Buzetu, danes upokojenemu vseučiliškemu profesorju in najslavnejšemu aktivnemu hrvaškemu zgodovinarju iz Zagreba.

Vsebina 14. knjige Buzetskega zbornika zajema naslednje priloge: Boris Sintić, Pozdravna beseda; Petar Strčić, Življenjepis prof.dr. Dragovana Šepića; Hodimir Sirotković, Akademik Bogišić - redaktor Črnogorskega splošnega imovinskega zakonika (ob 100. obletnici njegovega sprejetja); Božo Jakovljević, Vinko Šepić; Mirjana Strčić, Dragovan Šepić in hrvaški narodni preporod v Istri; Miroslav Bertoša, Pogledi D. Šepića na jadranski

iredentizem; Mladen Švab, Dosežki Dragovana Šepića v preučevanju delovanja Frana Supila; Antun Giron, Dragovan Šepić pod italijanskimi antifašisti in njihovim odnosom do vprašanja o pripadnosti Istre in Reke; Dragoslav Janković, Dragovan Šepić o jugoslovanskem vprašanju v času prve svetovne vojne; Vladimir Iblar, Dr. Šepić o problematiki narodnih manjšin v 30-ih letih; Ljubinka Karpowicz, Kritike fašizma v delu Dragovana Šepića; Vladimir Iblar, Nastanek Združenih narodov v Šepićevih delih; Trpimir Macan, Šepićevo sodelovanje z Jugoslovanskim leksikografskim zavodom.

V 15. knjigi Buzetskega zbornika so natisnjeni članki:

- Božo Jakovljević, 20 let "Buzetskih ducnov"
- Darko Dukovski, Proces nastajanja in razvoj političnih grupacij in strank na Buzetskem v obdobju 1918-1929
- Jakov Jelinčić, Šolstvo na Buzetskem v XIX. stol.
- Branko Fučić, Ročke freske in mojster Ivan iz Kastr
- Jelka Radauš-Ribarić, Zbirka narodnih pesmi iz Čičarije iz začetka 20. stol.
- Vinko Šepić, Novi podatki o Prvi istrski partizanski četi
- Miro Rušnjak, Spomini na september 1943
- Alojž Čargonja, Narodne pesmi buzetske Bazgonije
- Miroslav Sinčić, Pesem
- Milena Draščić - Rušnjak, Pesmi
- Ivan Draščić, Pesem
- Vlado Pernić, Pesmi
- Fedor Putinja, Past (pripovedka)
- Etoe Poropat, Dane - vas na Krasu (Čičariji)
- Danilo Cerovac, Vas Veli Mlun
- Sanacija kulturnih spomenikov v 1989. letu
- Aleksandar Nikolić, Dva buzetska napisa

Konec leta 1990 je Narodno vseučilišče "A. Vivoda" iz Buzeta natisnilo knjigo pesmi Vladimira Pernića "Srhi". Pesmi so napisane v ročki čakavščini in standardnem - knjižnem jeziku, razvrščene pa so v šest ciklov: Znamen, Deštin, Srhi ud miline, Inšempjane besede, Tragovi ognja in Mirisi trava.

Miroslav Sinčić, urednik, je v predgovoru knjige zapisal: "Vlado Pernić je zavzet z domačimi temami; zemlja in ljudje rodnega kraja, duhovni izleti in bivanjska problematika tega mikrokozmosa so močna spodbuda in vrelc, v katerem se napaja njegova pesem. Ta je nestalna, mehka in ranljiva, v naslednjih verzih pa že vzleti na krilih humorja ali pristane v zanesljivi modrosti, v njej je pesnik razprt od naivnosti do resnosti, kjer se človekova usoda dotika njegove tragičnosti."

Do konca junija 1991 sta bili v Buzetu objavljene dve knjigi:

- ob 470. obletnici rojstva Štefana Konzula Ishana v Buzetu (1521) je bil objavljen ponatis njegovega Katekizma, in to po edinem primerku te knjige, ki jo hrani javna biblioteka v Baslu. Poleg ponatisa v prvem delu ima

knjiga še dodatek, v katerem se govori o avtorju, jeziku in času tiskanja knjige (1564). Dodatek je napisal dr. Alojz Jembrih. Ko piše o Štefanu Konzulu, ki je bil v Ungnadovi tiskarni v Urachu na čelu hrvaškega prevajalskega kroga, se posebej ozira na to mojstrsko delo, ki je grafično najlepša hrvaška izdaja uraške tiskarne nasploh.

Katekizem, drobcena knjiga (Tübingen, 1564), je natisnjen v latinici; to je eno od sedmih del, natisnjenih v tem črkopisu (v glagolici je tiskano 13, a v cirilici 8 naslovov).

Dr. Alojz Jambrih pojasnjuje, da so latinsko pisavo uporabljali iz praktičnih razlogov. Poverjeniki za razširjanje knjig so namreč sporočali Ungnada v Urach, da se knjige, tiskane v cirilici, slabo prodajajo. Prav tako je grof Franc Barbo iz Kožljaka sporočil 1563. leta, da po Dalmaciji in drugih mestih ženske ne znajo brati glagolice, zato bi bilo dobro tiskati knjige v latinici.

Ponatis Konzulovega Katekizma je uredil odbor: Antun Hek, Božo Jakovljević in Alojz Jambrih, izdajatelj knjige pa so: Istarsko književno društvo "Juraj Dobrila" Pazin, Katedra čakavskog sabora Buzet in Hrvatsko kulturno društvo v Gradišću, Željezo - Eisenstadt.

- Druga objavljena knjiga v 1991. letu je **Buzetski zbornik**, zvezek 16. Ta knjiga ima tri dele.

Prvi del vsebuje prispevke, ki se nanašajo na življenje in delo prof. Josipa Ribarića, rojenega v Vodica (občina Buzet) 1890. leta. Prispevek v življenju prof. Josipa Ribarića je napisala dr. Jelka Radauš - Ribarić.

Akademik Božidar Finka je avtor članka "Znameniti Istran Josip Ribarić kot jezikoslovec". Najvažnejši del Ribarićevega jezikoslovnega dela so raziskave narečij. Imel je zavidljivo lingvistično znanje, posebno slavistično. Najpomembnejše Ribarićevo dialektološko delo je razprava "Razmeščanje južnoslovenskih dialektov na polotoku Istra", ki je bila objavljena 1940. leta v Srbskem dialektološkem zborniku (knjiga IX., 1-207, SKA Beograd). Ribarić je med prvimi začel sistematično raziskovati istrske govore, zato avtor dr. Šinka obširno piše o tem delu. Čeprav Ribarić vključuje v svoje dialektološko delo tudi slovensko dialektološko problematiko, in to ne samo tisto, ki je povezana z Istro, ampak tudi širšo, je bila Istra kot rojstni kraj in kot dialektološki eldorado njegovo trajno zanimanje.

V drugem delu Buzetskega zbornika (16. knjige) prof. Tanja Perić - Polonio piše o zbirki narodnih pesmi, ki jih je zbral in objavil Josip Ribarić. V zbirki so narodne pesmi iz Čičarije z začetka 20. stoletja. Nastala je med 1906. in 1908. letom - v času, ko je bil Ribarić študent slavistike na Dunaju. V zbirki je tri tisoč verzov iz vasi Vodice, Dane, Jelovica in Golac in so natisnjeni v tem delu knjige.

V tretjem delu Buzetskega zbornika (16. knjiga) so še drugi prispevki. Dr. Alojz Jembrih je napisal "Zvezo med Štefanom Konzulom in Primožom Trubarjem v Urachu". Prof. Jembrih predstavlja stvarne možne razloge za so-

delovanje in razhajanja med njima glede pojmovanja prevodnega jezika. Ob 100. obletnici odprtja hrvaške šole v Buzetu je Jakov Jelinčić napisal prispevek "Nekateri podatki v šolstvu na Buzetskem v 19. stoletju". Dr. Branko Fučić piše o rekonstrukciji glagolskih napisov na Buzetskem. Beseda je o napisu, vklesanem na podnožju zvonika v Humu (1552) in o napisu nad mestnimi vrati na humski "palači" (1562). Obnovljena sta bila leta 1974. Napis iz leta 1609, ki je vklesan na desni strani pročelja današnje župne cerkve v Humu, in glagolski napis iz 1463. leta na pročelju cerkve sv. Antona (sv. Antuna) v Vrhu sta bila obnovljena 1990. leta. Avtor obnovljenih plošč je dr. Branko Fučić.

O aktivnosti Odbora za revitalizacijo zgodovinskih jeder govori prispevek Boža Jakovljevića in đina Pintija, Dario Marušić pa je napisal članek o narodnih pesmih Buzetščine in Koprščine.

Angelina in Zlatko Petriševac pišeta o žafranih Buzetščine, Aleksandar Nikolić pa o razstavni dejavnosti Buzetskega muzeja. V zborniku je natisnjenih tudi nekaj pesmi Miroslava Sinčića, Vladimira Pernića, Milene Rušnjak-Draščić in Ivana Draščića ("Beli Mate").

23. novembra 1990. je bila obeležena **100. obletnica odprtja Hrvatske čitalnice v Buzetu**, ki je pomenila velik uspeh Hrvatov v Istri. Po zmagi Hrvatske narodne stranke na volitvah 1887. leta je bil za načelnika občine izbran Hrvat Franjo Flego. Naslednje leto (1888.) je občinsko zastopstvo izdalo odlok o uvedbi hrvaškega jezika v občinski urad. Po desetletnih poskusih in zahtevah po hrvaški šoli v Buzetu je bila ta končno odprta oktobra leta 1890. Tega leta je bil Fran Flego drugič izbran za načelnika občine, za svetovalca načelnika pa dr. Mate Trinaistić, odvetnik, po rodu iz Vrbnika.

V marcu leta 1890 se je sestal Odbor za odprtje čitalnice s Trinaistićem na čelu in sprejel pravila, ki so bila po treh mesecih odobrena; v začetku julija 1890 je bila čitalnica v Buzetu odprta. Čitalnica je bila kraj sestajanja in dogovarjanja za nove dejavnosti. Na pobudo Ivana Lancina, agronoma, in učiteljev Kazimira Rade in Vinka Šepića je bila v čitalnici oktobra 1905. leta ustanovna skupščina "Narodne glasbe". Glasbeno društvo, imenovano "Sokol", je združevalo veliko število ljudi iz okoliških krajev in Buzeta. Ustanovljajo se pevski zbori, kmalu se začne gradnja Narodnega doma (l. 1907) - žarišča celotnega napredka buzetskih Hrvatov.

V okviru proslavljanja 100. obletnice Hrvatske čitalnice se je Narodna knjižnica vselila v nov prostor, opremljen z novim pohištvo; tako je buzetska knjižnica dobila svojo pravo funkcijo. 8. marca 1991 je organizirala razstavo knjig, katerih avtorji so ženske (*Žena književnica*). Na večeru poezije in glasbe 6. marca so brali svoje verzke tudi istrski pesniki: Miroslav Sinčić, Vladimir Pernić in Zdenka Višković.

Krajevni muzej je dosegel opazne rezultate v razstav-

ni dejavnosti leta 1991. Organiziral je 18 razstav, od tega jih je bilo 10 v Buzetu. Od buzetskih amaterskih likovnikov sta v Buzetu samostojno razstavljal Mladen Kaštela in Hari Ivančič. Skupaj sta razstavljal Emil Draščič in Srečko Ugrin, na posebni razstavi pa so predstavili svoja dela avtorji: Alojz Čargonja, Emil Draščič, Mladen Kaštela, Boško Kečo, Dragan Krbavčič, Petar Milohanović, Vladimir Orlič in Srečko Ugrin.

Buzetski likovni amaterji so se predstavili na razstavah, ki so bile organizirane v sodelovanju z drugimi kulturnimi institucijami. Vladimir Orlič je imel samostojno razstavo v Sežani, Hari Ivančič v Pazinu, Mladen Kaštela v Sežani, Ilirski Bistrici in Labinu. V Buzetu je razstavljal Nino Gortan, italijanski slikar, rojen v tem mestu 1931. leta.

(prevedla: Marjetka Morovič)

Darko Darovec

POROČILO O DELU NA FONDU KAPITELJSKEGA ARHIVA KOPER V POKRAJINSKEM ARHIVU V KOPRU, NAMENJENEM RESTITUCIJI (1991)

O zgodovini koprskega Kapiteljskega arhiva verjetno lahko marsikaj povemo. Morda že zadošča spomniti, da spada med najstarejše škofije slovenskega ozemlja,¹ saj je bila ustanovljena konec 6. stoletja, čeprav jo legenda o prvem škofu sv. Nazariju postavlja v leto 524.²

Vsekakor pa drži, da koprski Kapiteljski arhiv hrani najstarejšo originalno pergamentno listino na slovenskem ozemlju, in sicer z 9. decembra leta 1082, ko je tržaški škof Heribert podelil koprskemu kapitlju faro sv. Mavra v Izoli.³

Tudi sicer je koprski Kapiteljski arhiv bogat s pergamentnimi listinami, ki sežejo od omenjene iz leta 1082 pa vse do leta 1508. Seznam vsebuje 305 listin, čeprav kanonik dr. Angelo Marsich omenja preko 400 listin še leta 1876, ko toži nad njihovo zapostavljenostjo; tedaj je tri listine tudi objavil.⁴

Omenjeni avtor se je sploh precej ukvarjal z listinami koprskega Kapiteljskega arhiva; nekaj listin je objavil v časopisu *Archeografo Triestino*,⁵ pomemben delež pa pomenijo listine v njegovi *Kroniki koprskih zgodovinskih dogodkov*.⁶

Iz *Kronike* še izvemo, da je beneški dož Mihael Steno z dukalom dne 24. decembra 1413 ukazal koprskemu potestatu in kapitanu, naj zaklene cerkvene listine (le bolle ecclesiastiche) v Levjem gradu s štirimi ključi. S tem odlokom so se kapiteljske listine očitno izognile požaru, ki je zajel Kapiteljski arhiv leta 1486, kakor izvemo iz neke "izgubljene" beležke v 6. škatli preostanka Kapiteljskega arhiva Koper (v nadaljnjem besedilu tudi: KAK), ki ga še hrani Pokrajinski arhiv Koper (v nadaljnjem besedilu tudi: PAK).

Zanimiva je tudi usoda tega "preostanka" koprskega Kapiteljskega arhiva, kakor ga imenujem, ki je z ostalim arhivom priromal v "poverjeništvu" Mestnega arhiva v Kopru 8. oktobra leta 1953. Njegovo vrednost so spoznali tudi zgodovinarji cone B Svobodnega tržaškega ozemlja, zatorej se ni čuditi prizadevanjem Srečka Vilharja: "Sklenil sem, da bom poskušal ugotoviti, kje je. Ko sem se obračal na nekatere tedanje cerkvene funkcionarje v Kopru (na pr. kanonika Cosola), so mi le-ti odgovarjali, da so Kapiteljski arhiv verjetno odnesli v Trst, ko je bila koprška škofija razpuščena (1828).⁷ Prepričan sem bil, da so me hoteli s to izjavo le prevarati in zaradi tega sem še naprej vrтал. Prišlo mi je na misel, da se obrnem na kanonika Mušico, ki ni bil v dobrih odnosih z italijanskimi duhovniki (Bruni, Cosolo itd.).

Stopil sem k njemu na stanovanje in vprašal, kje je Kapiteljski arhiv. Nekaj časa je okleval, potlej pa povedal, da ga ima kanonik Bruni na svojem privatnem stanovanju. Po navedenem razgovoru sem se oborožil z dokumenti in se podal k Bruniju. Povedal sem kar naravnost, da sem prišel pogledati Kapiteljski arhiv. V prvem hipu ni hotel priznati, da ga ima na svojem stanovanju, toda kmalu zatem se je ustrašil in priznal, da ga ima na svojem domu. Po površnem pregledu sem dal vse omare z arhivom zapečatiti in še tistega dne prosil v Ljubljano, naj ga pride nekdo pogledat. Tako je prišel v Koper dr. Maks Miklavčič, arhivar škofijskega arhiva v Ljubljani, ki je vse važnejše listine popisal. S tem smo dejansko preprečili, da niso arhiva izropali in odnesli čez mejo.⁸

"Ko je prišlo do napetosti med Italijo in Jugoslavijo (oktober 1953), sem ta položaj izkoristil za selitev arhiva v varnejše prostore," je Srečko Vilhar utemeljeval preselitev Kapiteljskega arhiva v koprski arhiv (muzej), po-

1 Prim. razpravo R. Bratoža: Razvoj organizacije zgodnjekršćanske cerkve na ozemlju Jugoslavije od 3. do 6. stoletja. - Ljubljana 1986. - Zgodovinski časopis 40, št. 4 str. 363-395

2 Prim. B. Gams: Series episcoporum Ecclesiae catholicae quotquot innotuerunt a Beato Petro Apostolo. - Ratisbonae 1873. Za Koper omenja v 6. stoletju še dva škofa: poleg sv. Nazarija še Maksimiljana v letu 557 in Agatha leta 567.

3 F. Kos: Gradivo za zgodovino Slovencev v srednjem veku III - Ljubljana 1911 - št. 356 str. 210

4 A. Marsich: Diritto del capitolo di Trieste nell'elezione del proprio vescovo Marino de Cernotis e sua delegazione a una investitura del Capitolo di Capodistria - Trst 1877 - Archeografo Triestino (dalje A.T.) n.s. vol. 4 str. 7-46

5 IDEM: Fontes rerum histriensium anno 1229, 17 Febbraio, Castelliero presso Capodistria - v: A.T. 1869 vol. 1, str. 11; A. Hortis: Di Santo dei Pellegrini e di Blenghio dei Grilli. Lettera a Carlo dei Combi. - ibid. 1882 vol. 8 str. 433-437

6 IDEM: Nuova serie di Effemeridi Giustinopolitane - Koper 1877 - v: La Provincia dell'Istria a. XI/1877

7 Združena s tržaško in odteje do leta 1977, ko je ponovno ustanovljena samostojna koprška škofija, se je imenovala "Tržaško-koprška škofija". (op. D. D.). Prim. F. Petronio: Cenni cronologici sul Capitolo di Capodistria. - Trst, 1880. - Archeografo Triestino n.s. vol. 6, str. 211-238.

8 S. Vilhar: Zadeva Kapiteljskega arhiva v Kopru. Poročilo z dne 4. decembra 1959. - Arhiv PAK. - Dosje fonda KAK v PAK.